

Kol Jákov - Az orthodoxia hírei

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

• Székhely: 1074 Budapest, Dob utca 35. • Ny.sz.: CE/17069-2/2021. •

Felelős kiadó: Deutsch Róbert • Főszerkesztő: Cseh Viktor • 1. évfolyam 25. szám

Reb Jojlis a Kazinczy zsinagógában

1942. május 30-án a budapesti Kazinczy utcai orthodox nagyzsinaogóga és környéke zsúfolásig megtelt emberekkel, akik azért jöttek, hogy hallhassák a Teitelbaum Joel, Reb Jojlis szatmári rebét, kinek előadását az *Orthodox Zsidó Ujság* a következőképp jellemezte:

„Pár perccel 12 előtt kezdte meg beszédét a főrabbi. Drósójának alap gondolatmenete, ősenek a »Jiszmach Majsé«-nak vezérfonala volt: a megingathatatlan Isten-bizalom Izráel megváltásában és a Szentély újbóli, Isten általi, hamaros felépülésében.

Kiindult a hetiszakaszról és részletezte a hozzá fűződő midrásokat. Azzal kapcsolatban, hogy a fiatalabb K'hosz fiairól, a frigyszekrény őrzőiről való intézkedés már az előbbi hetiszakaszban olvasható és az idősebb, de külső munkákat végző Gérsajn fiairól szóló előírás csak a maiban van, azt a következtetést vonja le, hogy nálunk a Tórának mindenütt elsőbbsége kell legyen. Azt viszont, hogy az oltár felavatásánál már a Tórát reprezentáló Jiszochoort is megelőzte Jehüdó törzse, akként magyarázza, hogy a »meszirasz hanefes«, a zsidó ügyért és vallásosságért való önfeláldozás, még a Tóra tiszteletét is meg kell, hogy előzze [...] Látszólag nyugodtan, de belső tüzellel beszél. Hallgatósága lelkébe bizonyos fluidum árad, mindenki érzi, hogy Izráel egyik kiválósága szavait hallgatja, senki sem vonhatja ki magát hatása alól. Különösen szívhez szóló volt az a fejtegetése, amelyben – itt azután rendkívül élesen – kikelt a szemérmetlen, hiányos női ruhaviselet ellen. Ugyancsak éles műszort mondott a hézagos vallási gyermek- neveléssel kapcsolatban. A feddésekből kiindulva szellemesen magyarázta a Talmud egyik mondását, miszerint: »Nehéz a mai időben moralizálni, mert ha valakinek azt mondják: szálka van a fogaid között, azt a feleletet kapja: vedd ki előbb szemeidben levő gerendát.« (»Tül kiszem mibén sinecho, tül kajre mibén énecho.«)»

HETISZAKASZ:

RÖÉ

פרשת ראה

„Adj bizony neki és ne irigykedjék szíved, midőn adsz neki, mert e dolog miatt áld meg téged az Örökkévaló,“

LUÁCH

Augusztus 6.

Szombat
bejövetele: 19:52

Augusztus 7.

Szombat
kimenetele: 21:02

Augusztus 8.

Holdújulás: vasárnap
délelőtt, 10 óra
43 perc 10 rész

ADOMÁNYOZÁS

Legyen Ön is részese az egyik legszebb micvának, a cedáká parancsolatának és segítse Hitközségünk hitéleti és emberbaráti céljait! Köszönjük!

Számlavezető pénzüintézet: Raiffeisen Bank, 1133 Budapest, Váci út 116-118.

Számlaszám: HU15-12001008-01483494-00100004

SWIFT/BIC kód: UBRTHUHB

Röe (5Mózes 11:26–16:17.)

„Lásd, én tesztek ma elétek áldást és átkot.” (5Mózes 11:26.) Azt mondják Bölcseink, hogy az embernek mindig úgy kell tekinteni magára mintha az egész világ most éppen egyensúlyban lenne – annyi az érdem mint a bűn –, és ha micvát tesztek, akkor ezzel átbillentem a világot az érdem oldalára. Ha bűnt, akkor a negatív oldalra (*Kidusin* traktátus 40.). Ezért mondja a Tajre minden egyes embernek: „lásd” – igyekezz és lásd, hogy minden cselekedet, amit éppen tenni készülsz, pont ezzel a dologgal döntöd el a világ további sorsát. „Én tesztek ma elétek áldást és átkot” – te hozod le a világra az áldást vagy az átkot a cselekedeteddel (Tajrász Majse).

„Ha majd kitágítja az Örökkévaló a te Istened a határodát, amint mondta neked és azt mondod: ennék húst, mert vágyik a lelked húst enni: lelked egész vágya szerint ehetsz húst. Midőn távol lesz tőled a hely, melyet kiválaszt az Örökkévaló a te Istened, hogy rátegye a nevét akkor vágatsz marhádból és apró jószágodból, melyet adott neked az Örökkévaló [...]” (5Mózes 12:20–21.) Az első embernek, Ádámnak tilos volt húst fogyasztania csak növényeket ehetett. Noénak

ezzel szemben már megengedett volt a hús fogyasztás. Azt gondolhatnánk, hogy Noé nagyobb cádik volt mint Ádám, ezért volt neki szabad az, ami Ádámnak még tilos.

Az igazság viszont az, hogy Ádám mint a Teremtő keze alkotása, olyan magas szinten állt, hogyha húst akart fogyasztani akkor minden zöldségben a hús ízét érezte, – úgy mint Izrael fiai a pusztában, amikor a mannának olyan ízt éreztek, amit éppen fogyasztani akartak. Ezért Ádámnak nem kellett állatot vágnia ahhoz, hogy húst fogyasszon. Noénak viszont, aki nem volt már ilyen magas szinten, amikor húst kívánt, muszáj volt állatot vágnia. Ezt mondja igazából a Tajre: „ha majd kitágítja az Örökkévaló a határodát” – vagyis, ha olyan magas szellemi szinten leszel, és „azt mondod: ennék húst, mert vágyik a lelked húst enni: lelked egész vágya szerint ehetsz húst” – húst fogsz enni anélkül, hogy vágnál állatot. „Midőn távol lesz tőled a hely, melyet kiválaszt az Örökkévaló” – ha viszont távol leszel ettől a szinttől, nem leszel olyan közelségben az Örökkévalóhoz, „akkor vágatsz marhádból és apró jószágodból, melyet adott neked az Örökkévaló [...]” – ahhoz, hogy egyél húst tényleg le kell vágnod marhádból vagy apró jószágodból (Ráv Slomó Kluger, a brody-i mágid).

Gut sábesz!

Paskesz Zev

REB TEITELBAUM JOJLIS JORCÁJTJA

Idén augusztus 4-ére esik a híres szatmári rebe, Teitelbaum Joél (1887–1979), Reb Jojlis évfordulója, év 26. Híres dinasztíából származik, ükapja a Jiszmách Mose volt Újhelyről, de felmenői mind híres rabbik, apja Teitelbaum Chánánjá Jomtov Lipa szigeti rebe volt. 1911-ben Ilosván lett rabbi, majd 1925-től Nagykárolyban, ahol újból felvirágoztatta a jesivát, majd 1934-től Szatmárnémetiben működött, ahonnét elsősorban emlegetni szokás. A korszak egyik legmeghatározóbb rebéje, Tóra és háláchá-tekintély, aki vallási szigora ellenére óriási népszerűségnek örvendett és rendszeresen látogatta magyarországi híveit is. A Holokausztot túlélve New Yorkba költözött, ahol folytatta munkáját, s hogy a nagyvárosi élet erkölcsromboló veszélyeit csökkentse, Kiryat Joel néven külön települést hozott létre. Emlékéből fakadjon áldás!

